

Posudek na disertační práci a průběh doktorského studia

Jan Odstrčilík:

Analýza dvou latinských překladů Husovy České nedělní postily v rkp. Brno, Moravská zemská knihovna, Mk 56 a Mk 91 a jejich částečná edice

ÚŘLS FF UK, září 2015

Vypracovala vedoucí práce: Doc. Lucie Doležalová, PhD, M.A.

I. Průběh doktorského studia

Během studia se student věnoval především práci na své disertaci, přesto našel čas také na řadu dalších vědecko-výzkumných i pedagogických aktivit:

1. výzkumné granty

Společně s kolegy Riccardem Burgazzim a Francescou Battistou student v letech 2013-2014 pracoval na dvou grantech, vnitřním grantu FF UK (č. VG115: *Díla Jindřicha Tottinga z Oyty zachovaná v bohemikálním souboru rukopisů v knihovně Corpus Christi College*) a grantu GAUK (č. 1124413: *Pražský učitel Jindřich Totting z Oyty v bohemikálních středověkých rukopisech cambridgeské knihovny Corpus Christi College: Analýza a edice vybraných částí jeho děl*). Jan Odstrčilík oba tyto granty vedl a spravoval, velmi pomáhal oběma kolegům v průběhu celého řešení. Oba granty byly řešeny úspěšně a značně přispěly k rozšíření studentových schopností a celkového rozhledu. Kromě toho byl Jan Odstrčilík v roce 2012 přizván ke spolupráci na grantu ERC *The Origins of the Vernacular Mode* Dr. Pavlínou Rychterové ve Vídni a nyní mu byla nabídnuta dlouhodobější výzkumná pozice v rakouské Akademii věd.

2. pedagogická činnost

Student se spolu s kolegy Riccardem Burgazzim a Francescou Battistou podílel na výuce semináře v angličtině Medieval Latin Literature. Kromě toho po dva semestry vyučoval kurz latiny pro mírně pokročilé, kde využíval různých nových materiálů a metod. Kurzy měly vynikající ohlas.

3. publikace

Jan Odstrčilík je spoluautorem odborné monografie v tisku (měla by vyjít ještě letos):

[Jan Odstrčilík, Riccardo Burgazzi, Francesca Battista, *Three Sermons of a Late Medieval Intellectual Henry Totting of Oyta: De passione Domini, De assumptione Marie, De nativitate Iohannis Baptiste*, Bern, Peter Lang]

Kromě toho vydal dvě odborné studie v recenzovaných periodících:

J. Odstrčilík. Poučení o správném způsobu studia ve středověkém traktátu *De modulo studendi* (VK Olomouc, M I 357). *Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis*. 2013 (vydáno 2015), roč. LIII, č. 2, s. 23–39.

J. Odstrčilík. Účinky příchodu Páně do duše. K anonymním bohemikálním traktátům z Corpus Christi College Library v Cambridgi. *Studia Mediaevalia Bohemica*. 2012 (vydáno 2013), roč. 4, č. 1, s. 35–55.

Třetí studie, sepsaná opět e spolupráci s kolegy, je v tisku a měla by také vyjít ještě letos:

[J. Odstrčilík, R. Burgazzi, F. Battista, “Combining Active and Contemplative Life. Three Sermons of a Late Medieval Intellectual Henry Toting of Oyta”, in *Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis.*]

4. cizojazyčné příspěvky na mezinárodních konferencích

Jan Odstrčilík se během studia velmi aktivně účastnil různých mezinárodních konferencí a přednal tyto příspěvky:

6. –7.11.2014 The First Decades of Prague University: Transforming Intellectual space in 14th c. Central Europe (Praha)
Jeden z hlavních organizátorů, příspěvek: *Sermo de Nativitate Iohannis Baptistae: Quis putas puer iste erit? (Luc 1,66)*
10. –13.9. 2014 7e Congrès international de latin medieval, Lyon (ENS)
Příspěvek: Workflow of a medieval student: How to organize a learning process based on medieval treatises on study
Moderátor sekce 1638: *In the Footsteps of Erudition in the Holy Roman Empire: New Views on the Representatives of the School of Vienna and Their Works*
- 18.–20. 6. 2014 XIth Symposium on the Bohemian Reformation and Religious Practice (Prague)
Příspěvek: *Two Latin translations of the Czech Sunday Postilla of Jan Hus*
8. – 10. 5. 2014 Text, Manuscript and Context in Latin Late Antiquity and the Middle Ages: Student Seminars (AKTION Program: Klassische Philologie, Mittel- und Neulatein, Universität Wien & Institute of Greek and Latin Studies, Faculty of Arts, Charles University in Prague; in Vienna)
Příspěvek: *Unusable Latin Translations of the Works of Jan Hus?*
5. – 6. 12. 2013 Workshop Learning and Studying in Central and Eastern Europe in the Late Middle Ages & the Early Modern Time (Universität Wien)
Příspěvek 1: *Que imprimere menti est nulla vel parva utilitas... Medieval learning strategies and methods in the anonymous treatise De modulo studendi (Ms. Olomouc, VK, M I 357)*
Příspěvek 2: Toting’s Sermo De nativitate Iohannis Baptiste
10. –14. 9. 2013 Wege zur Bildung – Nutzen von Bildung in Mitteleuropa im 13.–16. Jahrhundert: IV. tschechisch-deutsche Tagung, Jindřichův Hradec
Příspěvek: *Wie sollte man im Mittelalter erfolgreich studieren? Eine Analyse des spätmittelalterlichen Traktates De modulo studendi aus Mähren (Hs. Olomouc, VK, M I 357)*
- 17.–19. 4. 2013 Text, Manuscript, and Context in Latin Late Antiquity and the Middle Ages (AKTION Program: Klassische Philologie, Mittel- und Neulatein, Universität Wien & Institute of Greek and Latin Studies, Faculty of Arts, Charles University in Prague; in Prague)
Příspěvek: *Effects of Lord’s Coming into the Soul* (on a group of anonymous treatises in Ms. Cambridge, Corpus Christi Library 524)
19. 1. 2013 Medieval Contacts & Encounters (Seminar of the CMS Prague and the ZEMAS Bamberg)
Příspěvek *How to study alone without a teacher? Medieval set of tips and tricks for eager students*

Celkově student prokázal schopnost samostatné vědecké i pedagogické práce, schopnost sebereflexe a otevřenost novým impulsům. Jeho práci hodnotím velmi pozitivně.

II. Disertační práce

Téma disertační práce po domluvě se studentem zvolila jeho konzultantka, Dr. Pavlína Rychterová: analýza a částečná edice latinského překladu Husovy české Postily. Jde o téma velmi nosné a navzdory své důležitosti dosud opomíjené. Odborné konzultace i zázemí výborně vybavené vědecké instituce, které Janu Odstrčilíkovi poskytla Dr. Rychterová, byly pro jeho práci zcela neocenitelné.

Práce je rozdělená na úvodní studii a kritickou edici zinní části kázání z rkp. Mk 91. V příloze je dále začleněn přepis jednoho kázání z rkp. Mk. 56. Po úvodu (kap. 1 a 2) představujícímu zvolený pramen se Jan Odstrčilík věnuje problematice vícejazyčných kázání a možných metod (kap. 3), které se nabízejí k jejich zkoumání. Podává zde přehled dosavadního bádání, badatelských problémů a výzev. Následně ukazuje jejich aplikovatelnost na vícejazyčné bohemikální prameny (kap. 4). Kapitoly 5-9 se pak podrobně věnují analýze latinského překladu v rukopise Mk 91. Ten je, jak Odstrčilík přesvědčivě ukazuje, jistě ne přímým překladem, ale opisem latinského překladu, je tedy třeba pokoušet se rozlišovat posuny, které učinil překladatel, od těch, které jdou na vrub písaři Mk 91. Jan Odstrčilík poznatky systematizuje a dokládá četnými příklady.

Edice textu je sice založena na jediném dochovaném rukopise tohoto latinského překladu, Odstrčilík jej pečlivě srovnává s původní českou verzí v edicích Daňhelky a Vidmanové a v rámci své vlastní edice vizualizuje jejich vztahy. Jeho rozhodnutí český text netranskribovat, ale transliterovat, sice ubírá na jeho srozumitelnosti, je však myslím zcela obhajitelné stejnou praxí v nedávno publikované edici *Quadragesimale admontského*.

Výsledná práce vykazuje velmi mnohé známky dokončování na poslední chvíli, jejichž výčet je na tomto místě myslím irelevantní. Přesto je to, podle mého názoru, práce výjimečná. Janu Odstrčilíkovi se podařilo představit velmi zajímavý dosud neprozkoumaný pramen, analyzovat jej a zasadit do kontextu vícejazyčného kazatelství v pozdním středověku. Daří se mu velmi přesvědčivě formulovat vlastní hypotézy a argumentovat v jejich prospěch. V rámci kontextualizace použil nejnovější literaturu a aplikoval nové metody. V mnoha ohledech se Jan Odstrčilík vydával na neprozkoumanou půdu. Možná, že ne vždy zcela uspěl (např. jeho značení vztahu latinského překladu k českému originálu v edici může působit poněkud překombinovaně), bezpochyby ale přináší jedinečné poznatky, které budou inspirovat další bádání. Věřím a doufám, že Jan Odstrčilík započatou práci dokončí a vydá monografii s edicí celého překladu z rukopisu Mk 91 a následně snad také podrobnější analýzu rukopisu Mk 56, kterému se v rámci disertace dostává pozornost spíše okrajově. Připraven je to výborně – do disertace se nedostala řada jeho dalších přípravných prací a poznatků. Taková publikace bude nesmírně užitečná a inspirující.

Celkově je práce podle mého názoru skutečně vynikající a dokazuje výjimečný vědecký potenciál Jana Odstrčilíka.

Z výše uvedených důvodů doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení „prospěš“.

Doc. Lucie Doležalová, PhD, M.A.

V Praze, dne 7. 9. 2015

